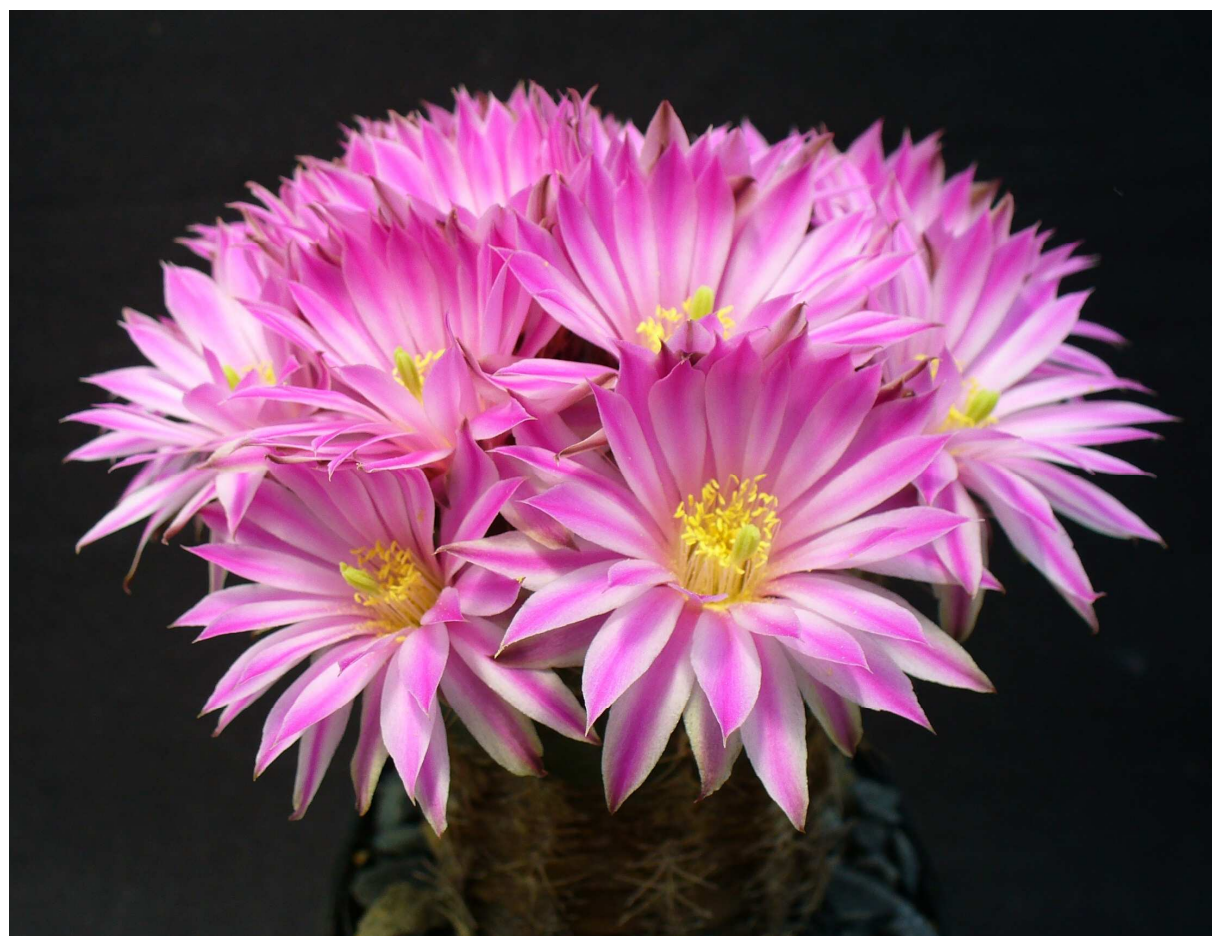

Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 367.
Ročník 37.
Únor 2008

Echinocereus amoenus K. Schum., in Engl. & Prantl, *Naturl. Pflanzenfam.* 3, 185, 1894.

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 3 / 2005

Zejména u kaktusů se najdou rostliny s velmi charakteristickým vzhledem. Mezi kaktusy s kulovitým tělem je to například *Ferocactus digueti*, mající ve stáří výšku až 4 m, obvod těla je větší než u člověka a jeho váha převyšuje jednu tunu. Aspoň z obrázků známe v Evropě rozsochatá těla *Browningia candelaris*, která Backeberg pojmenoval „postavami duchů“. Na titulní straně tohoto čísla je snímek jiného charakteristického velikána „saguaro“, čili ***Carnegia gigantea***. Autorovi se navíc povedl záběr, ve kterém dvě postranní větve velké a jistě značně staré rostliny mají mezi sebou, jako by v náručí, mladší a o něco menší rostlinu.

I když existují dosud neprobádané oblasti možných nalezišť kaktusů, poměrně často se noví lovci kaktusů vydávají po stopách svých předchůdců. Důvodů je několik. Ví už kudy kam, co tam roste a s čím mohou počítat. Skupina deseti německých kaktusářů se vypravila do Peru, aby tam navštívila místa, kde před lety sbíral kaktusy Friedrich Ritter. Při cestě trvající 23 dnů prošli údolí Eulalia, kaňon Tinaja a vydali se na sever směrem k Trujillo, k Rio Maraňon, Rio Utcubamba, přes průsmyk Abre de Porculla až na sněhem pokryté Pasto Ruri, dosahující 5240 m nadmořské výšky. Cestopis uvádí řadu míst a rostlin, které viděli, ale pro ilustraci snad postačí vyjmenovat fotografované rostliny: *Mila caespitosa* (nádherný snímek kvetoucí rostliny), *Haageocereus pseudomelanostele* se sytě karmínovým květem, *Austrocylindropuntia pachypus*, *Browningia candelaris*, vysokou asi 8-10 metrů, z cereusů řadu espostoi (*Espostoa melanostele*, *mirabilis*, *blossfeldiorum*, *calva*, *hyalea*, *nana*), ale také *Armatocereus balsasensis*, *Calymmanthium fertile*, *Seticereus icosagonus*, *Oroya borchersii*, *Melocactus bellavistensis*, kvetoucí *Puya raimondii*, nebo obrovský polštář *Austrocylindropuntia floccosa* s poupaty, květy i plody. Vskutku nevšední rostliny i snímky !

V severní části ostrova Madagaskar našel Lavranos a spol. novou ***Aloe roeoeslii***, publikuje její popis a snímky. Autoři uvádí, že se tento nový druh liší od známější *Aloe suarezensis* stříbřitě šedými listy, delšími inflorescencemi i květy (až 35 mm dlouhé, červenooranžové), jejichž petály se oddělují od sebe až u samého ústí květu). Rostlina roste na zvětralých vápencových plochách spolu s *Pachypodium decaryi*, *Uncarina ankaranensis* a jinými.

Seriál doporučených rostlin pokračuje obrázky a stručnou charakteristikou těchto druhů: ***Echinocactus horizonthalonius*** (nádherný texaský kaktus, ve sbírkách však vzácný pro svou choulostivost. Potřebuje slunné a hodně teplé stanoviště, nejlépe těsně pod sklem. I v době letní vegetace snese jen velmi mírnou zálivku, potřebuje čistě minerální substrát. Zimovat při 10-12°C v naprostém suchu. Množí se (obtěžně) výsevem); ***Mammillaria lindsayi*** (jedna z mála žlutozeleně kvetoucích mamilárií, vyniká mimořádně dlouhými krajními trny, které ji zdobí i když nekvete. Spolehlivě roste v každém minerálním substrátu, u nás snáší plné výsluní, v létě potřebuje opakovanou vydatnou zálivku. Zimovat v naprostém suchu při 8-10°C); ***Aloe longistyla*** (poměrně malý druh s růžicí hustě nakupených listů o Ø 15-20 cm. Listy jsou na líci i rubu posety bělavými zoubky. Kvete u nás v zimě a brzy z jara oranžovými květy na krátkém stonku. Pěstování je snadné, daří na teplém, slunném místě. V létě bohatší zálivka, v zimě stačí teplota 10°C, nesmí ale přeschnout).

Aloe haworthioides (= podobající se haworcii) byla popsána již roku 1886. Pochází z centrální vysočiny na Madagaskaru, kde roste v silnějších vrstvách humusu na břidlicovém a křemičitém podloží. Zřídka odnožující tělo bez stonku tvoří listové růžice o průměru kolem 5 cm. V růžici bývá 30-35 úzce protáhlých, zašpičatělých, tmavě zelených listů, 4-8 cm dlouhých, které jsou posety bílými výrůstky, některé mají i krátké bílé vlasy. Květní stvol vyrůstá ze středu růžice, je až 30 cm dlouhý, květy jsou bílé až růžové, s tmavším středním proužkem. Hlavní vegetační období připadá na listopad až leden, kdy také zakvétá. Výhodný je převážně minerální substrát, aloe je choulostivá na trvalejší zamokření kořenů. Na podzim vyžaduje asi třítydenní růstovou přestávku, v létě chránit před pražícím sluncem, přezimovat optimálně při 15°C. Množí se semeny a odnožemi (pokud jsou).

Escobaria tuberculosa, pochází ze severu Nového Mexika, jihozápadu Texasu a Mexika. Roste pod keři na vápencích a lávových vyvěřelinách, nebo v suchých dubových lesích. Obvykle tvoří skupiny až 50 lehce špičatých hlaviček o průměru 20-30 cm, se šedo- až modrozelenou pokožkou. Husté, bílé trny zakrývají tělo, u báze však odpadávají. Krajních je 17-30, jsou cca 10 mm dlouhé, rovné, bílé až nažloutlé. Střední (1-4) jsou až 20 mm dlouhé, bílé až slámově žluté, s tmavší špičkou. Z axil v temeni vyrůstají 2-3 cm velké, široce se rozevírající květy. Bílé petály mají červený střední pruh, narůžovělé a zvlněné okraje. Květ slabě voní po citronu. Daří se na slunném a teplém místě ve skleníku. Pevně minerální substrát v době vegetace několikrát obohatíme slabě koncentrovanou hnojivou zálivkou. Zimovat v suchu při teplotách 2-10°C. Druh má dvě variety: var. *varicolor* se od var. *tuberculosa* liší slabším odnožováním, větším průměrem těla (6,5 cm), méně početnými, slabšími a kratšími trny.

P. Neff popisuje dva nové druhy netřesků, rostoucích v turecké Anatolii. ***Sempervivum herfriedianum*** a ***Sempervivum* x *feigeanum*** se vyskytují v hornatých oblastech, při čemž prvé je hojně ve vyšších, druhé v nižších polohách. Autor uvádí, že *S. feigeanum* je hybrida mezi *S. davisii* a *S. staintonii*.

Stále častější uveřejňování různých cestopisů svědčí jak o rostoucích možnostech kaktusářů navštívit „země zaslíbené“, tak o problému redakce se získáním článků, věnujících se umění pěstování kaktusů. Přiznám se, že už těch cestopisů, které jsou na jedno brdo, mám dost. Wolfgang Papsch na sedmi stranách líčí putování po pampě a nálezy v argentinském pohoří Sierras de Tandil. Všimá si zvláštností ve složení půdy a klimatu, ovlivňujícího bohatost a pestrost místní vegetace. Mimo ilustrační mapky je k článku připojeno 12 snímků. Na čtyřech je zachycen vzhled krajiny, na dalších jsou snímky rostlin *Parodia erinacea*, *P. mammulosa* subsp. *submammulosa*, *Gymnocalycium reductum* subsp. *leeanum*, *Gymnocalycium reductum* var. *schatzianum*, *Gymnocalycium platense*, *Opuntia penicilligera* a *Opuntia pampeana*.

Po 19 letech pěstování ve volné kultuře vykvetl trpělivému pěstiteli, žijícímu na okraji Ženevy, semenáč ***Agave parryi* var. *couesii***. Blízkost Alp zde značně zvyšuje množství vodních srážek (hodně přes 1000 mm), ale agáve byla pěstována při jižní stěně domu, chráněna přesahující střechou. Každý rok byla zasněžena, ne všechny semenáčky přežily velký mráz. Zbylé rostliny přesadil na skalku s velkými kameny a bez ochrany před deštěm. V létě 2003 překonala teplota rekordní hodnotu za století. Růžice agáve dosáhla průměru přes 1 m, na podzim narůstaly mnohem užší mladé listy s menším počtem zoubků na okrajích. V dubnu 2004 se rozevřel střed růžice, z nějž začal rychle růst mohutný, červený květní stvol. Během tří měsíců dosáhl výšky 4,5 m a nesl řadu žlutých soukvětí. Paráda trvala od července do poloviny října, v listopadu sklízel semena. Pěstitel soudí, že je lepší pěstovat agáve ve volné

půdě, než v nádobě a na volném prostranství, než ve skleníku. Mimořádně teplé léto 2003 bylo asi hlavním popudem k zakvetení, neboť i na jiných místech v Evropě agáve vykvetly (7 snímků).

Už víte, kdo je největším likvidátorem kaktusů ? Na konci 19. století uváděl Schumann 21 rodů a 670 druhů kaktusů. O 20 let později obsahuje dílo Brittona a Roseho již 124 rodů a v šedesátých letech 20. století popsal Backeberg 228 rodů se zhruba 2700 druhy a 650 varietami. Od té doby se však počet rodů a druhů kaktusů stále snižuje. Ne však pro plenění nalezišť kaktusů, ale následkem odborných poznatků vědců, zabývajících se kaktusy. Ti dnes uznávají jen 98 rodů.

MUDr. Vladimír Plesník

Z kapsáře starého kaktusáře – 10.

Bohatě a v pravý čas kvetoucí Vánoční kaktus byl a je pýchou nejen kaktusáře. Chodívám kolem výkladní skříně jednoho řeznictví v Ostravě na Sokolské třídě, v níž nemají věnce buřtů, ani šrůtky uzeného masa, ale letitý, mohutný exemplář Vánočního kaktusu. Když je v plném květu je to pastva pro oči. Neodolal jsem a poptal se v řeznictví jedné prošedivělé prodavačky, jak to dělají, že jim ten Vánoční kaktus tak dobře roste a bohatě kvete. Řekla mi, že nejsem první, kdo se na to ptá. Prý je to úplně jednoduché. Kaktus zalévají vodou, kterou umyli po skončení prodeje prodejní pult a špalek, na němž sekají maso. Žádná hnojiva neužívají, půdu ve velkém květináči naposled měnili asi před 10 roky, už si to přesněji nepamatuje. S ohledem na nepochybnou přítomnost tuků v oplachové vodě tomuto tvrzení moc nevěřím. Na druhé straně krev se jistě uplatňuje jako dusíkaté hnojivo, teplota ve výkladu je nižší, osvětlení tak akorát a s kaktusem se prakticky nehýbe. Takže něco na jejím tvrzení může být.

Pročetl jsem řadu různých návodů o pěstování zygokaktusu, snažil se je dodržovat, ale úspěchy byly střídavé a nezaručené. Přesto právě Vánoce 2007 dopadly katastrofálně. Proto jsem zvláště pečlivě četl článek „Jak pěstovat Vánoční kaktus“, který do prosincového Zahrádkáře napsal J. Ullman. Doporučuje koncem února snížit zálivku a teplotu (optimální má být 15°C) a až po čátku června uvést kaktus znovu do růstu zvýšením teploty a bohatší zálivkou. V době plného růstu přidat hnojivo s vyšším obsahem fosforu a draslíku. Od poloviny července opět zmírnit zálivku a nechat kaktus odpočívat do začátku září. Pak jej dát na místo, kde zůstane po celou násady poupat a kvetení a mírně zvýšit zálivku. Poupata se vyvíjí během listopadu a v prosinci rozkvetou. Píše také, že staré rostliny nemají rády změnu, proto se má dát přednost hnojení před přesazování (že by ta řeznice přece jen měla pravdu ?)

Bohužel, pozdě jsem přišel na pravděpodobnou příčinu mého pěstitelského neúspěchu. V září jsem vzrostlým Vánočním kaktusům dopřál větší misky a přesadil je do zakoupeného substrátu pro kaktusy. Vypadal velmi dobře, nevšiml jsem si údajů o jeho složení. Teprve nyní jsem si na obalu se zbytkem substrátu přečetl poměrně značný obsah vápníku v něm. Vánoční kaktusy vápník nesnášejí. Pozdě bycha honiti. Snažím se zachránit co se dá, padající články zapichuji do rašeliny v uzavřených dózách, které mi dříve sloužily k výsevům. Mlžím a mlžím, bojím se plísní a čekám jak to dopadne. Zdá se mi však, že Ullmanovo tvrzení o snadném množení Vánočního kaktusu je přehnané. Podle něj stačí odříznout tři až čtyři nejmladší články a nechat řeznou plochu několik dnů zaschnout. Po zapíchnutí do čisté rašeliny prý řízky velmi rychle vytvoří kořeny. A ty moje ne a ne. Snad se aspoň Vám čtenářům dařilo s Vánočními kaktusy lépe.

MUDr. Vladimír Plesník

Pod Jižním křížem – 10.

poznámky z velkého vandru po Argentíně (2.1.2007 – 14.2.2007)

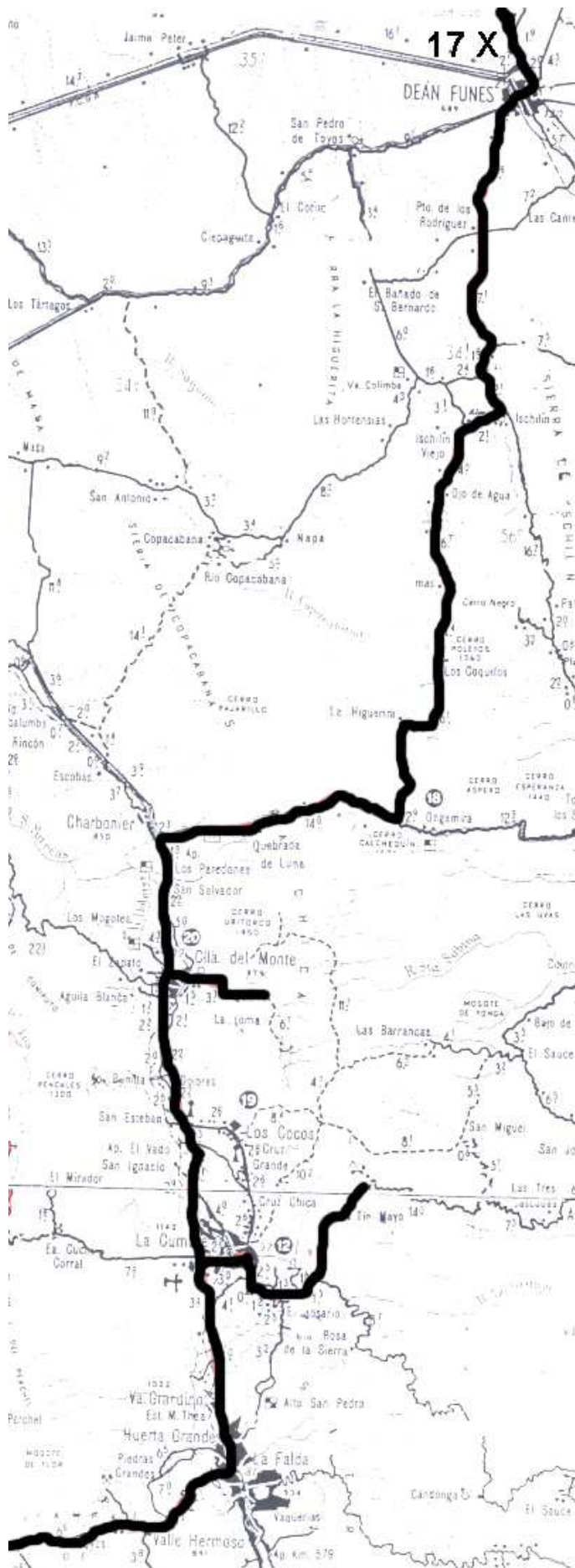
Zastavujeme nad přehradou, pokochat se nádhernou vyhlídkou na azurově modrou vodu (Aqua Blanca), jak napovídá už její název. Kolem jsou skalnatá vrchy z hrubé červené žuly a hustou keřovitou buší s výrazně žlutě kvetoucími akáciemi. I zde roste *Gymnocalycium valnicekianum*, *stellatum*, *Opuntia cordobensis*, *sulphurea*, *Trichocereus candicans*, *Tillandsia capilaris*, spoustu kvetoucích mučenek, ale také zajímavé druhy z čeledi *Solanaceae* nebo *Passifloraceae*.

Gymnocalycium valnicekianum nad přehradou Aqua Blanca (20.1.2007)

Na další zastávce Quebrada de la Luna nacházíme opět čtyři druhy gymen. (*Gymnocalycium valnicekianum*, *capillaense*, *stellatum*, *monvillei*), *Lobivia aurea*, *Notocactus submammulosus*, *Harrisia pomanensis*, *Eryngium yuccifolium*, *Dyckia*, *Tillandsia* a opět dva druhy stejných druhů opuncií.

Pokračujeme dále přes Sierra Chica a zastavujeme u Ongamira, abychom si nafotili nádhernou krajinu s obrovskými žulovými skalnatými bloky. Odbočujeme na Los Coqueitos, asi 12 km od Ongamira zkoumáme lokalitu několika gymen. Rostou zde *Gymnocalycium monvillei*, *bruchii*, *erinaceum* var. *paucisquamosum*. Společně zde rostou klasické druhy jako *Notocactus submammulosus*, *Lobivia aurea* nebo tři druhy opuncií, tilandsie a dyckie. Na kamenitých svazích roste travnatá a keřovitá buš, která je na kopečku řídkší, zem je značně pohnojená od dobytka, který se zde musel ještě nedávno pásat.

Je zajímavé, že v takové celkem přehledné krajině se může člověk snadno zamotat a bez problému zabloudit. To se mi stalo právě zde, kdy jsem se přestal věnovat orientaci a věnoval se více hledáním kaktusů. Po prohlídce lokality jsem klukům sdělil, že se budu pomalu vracet k autu, ale po přechodu vrcholu jsem se zadíval na zajímavé kaktusy, ještě něco nafotil a přitom se mírně stočil doleva. Až dole v úžlabině jsem zjistil, že zde není cesta, auto a kluci nikde. Nezbyvalo nic jiného, než se vrátit zpátky na vrchol a rozhlédnout se po okolí. Ještě jsem nebyl ani na hoře a už jsem zjistil kde se nacházím, že jsem se vlastně stočil úplně na opačnou stranu od auta. Navíc čistě náhodou projelo po cestě nějaké další auto, kterých zde zas tak moc nejezdí a podle zvuku jsem hned věděl, kde se nachází náš „Karel“. Kluci už čekali a moje mírné zpoždění tolerovali. Bylo to ponaučení, je třeba mít stále na paměti, že i v přehledné krajině si každý musí stále hlídat, kde se nachází a spolehlivě se vrátit zpět k autu.

Jedeme dál a zastavujeme u Museo Fader, kde roste *Gymn. gensei*. Opět se zde vyskytuje i *Gymnocalycium erinaceum* var. *paucisquamosum*, *Lobivia aurea*, *Trichocereus huascha* a nějaké neznámé *Gymnocalycium* sp. pravděpodobně neznámá forma *leptanthum*. Odpolední teploty jsou přes 30 stupňů a tak jsme dali ještě přesušit věci, které jsou po prohlídce stanoviště už zcela suché. Vjíždíme do města Dean Funes, kde provádíme drobné nákupy, prohlídku náměstí a v přítulné kavárničce si dáváme pravou argentinskou kávičku. Blíží se večer a je třeba hledat nocleh.

Gymnocalycium gensei od Museo Fader (20.1.2007)

Ptáme se číšníka na koupaliště a k našemu údivu předává službu svému kolegovi, bere auto a jede s námi za město, kde se nachází koupaliště. Nic nechce a s úsměvem odjíždí zpět, třeba tam měl příbuzné, kterým jen dohazoval kšeft. Balnearium je poměrně rozlehlé, tak se utáboříme trochu stranou ať nejsme v noci moc rušeni. Každý využívá po celodenním horku možnost osprchování atd.

kostel svatého Antonia de Padua v městečku Capella del Monte a velké skály u Ongamira (20.1.2007)

Za celou dobu pobytu v Argentině jsme viděli hodně kolejí, ale ne všude vlak jezdil. Viděli jsme zcela podemleté koleje, které byly upadnuté, takže po nich asi už hodně dlouho nikdo nejel. Hodně kolejí bylo úplně zrezavělých a zarostlých trávou. Vlak jezdil především mezi velkými městy, poměrně slušná byla síť kolejnic kolem

Buenos Aires. Při večerním posezení jsme právě i v Dean Funes slyšeli v dáli houkat a jet vlak, což nás trochu překvapilo. Neměli bychom se až tak moc divit, neboť Dean Funes je poměrně velké město. Zítra nás čeká slavnostní den, zvláště pro Jardu, čeká nás totiž průzkum naleziště *Gymnocalycium prochazkianum*, které před léty jako první objevil.

Gymnocalycium erinaceum var. *paucisquamosum*, Los Coqueitos, asi 12 km od Ongamira (20.1.2007)

Eryngium yuccifolium, Quebrada de la Luna a *Gymnocalycium bruchii*, Los Coqueitos (20.1.2007)

Fungicidy a výsevy

Tak a je to opět tady, Vánoce jsou za námi a většina kytkomilů přemýšlí, čím by obohatila svou sbírku rostlin v nadcházející sezóně. Také já nejsem výjimkou. Po poměrně úspěšných letech, kdy se mi dařilo úspěšně vysévat, tak právě uplynulý rok nemohu označit za zdárný. Ne že bych nevyséval semena, bylo toho poměrně mnoho (cca 2 m² výsevů), ale co z nich zbylo? Pouze pár misek s litopsy a jinak nic. A příčina? Celkem jasná – intenzivní zamoření houbami a podcenění prevence i zanedbání následného ošetření. A aby se tato nepříjemná situace nemohla opakovat v tomto roce a také aby i ostatní měli dostatek informací, seznámím čtenáře se základními přípravky na ochranu rostlin proti houbovým onemocněním (**fungicidy**) od známých výrobců, firem Dow, Agrovita, BASF, Bayer Cropscience, Dupot, Syngenta, Sumitomo atd. (Zvýrazněné jsou přípravky s velmi dobrou odezvou mezi pěstiteli).

Onemocnění/choroba/spektrum účinnosti	Přípravek	Koncentrace (%)	O. lh. (dny)	Poznámky a další účinnost
Oomycetes (<i>Pythium</i> , <i>Aphanomyces</i> ., <i>Phytophthora</i> , <i>Bremia</i> ., <i>Peronospora</i> <i>Pseudoperonospora</i> .) tj. právě plísňě, padání klíčících rostlin , nekrózy kořenů, pat stonků.	Previcur 607 SL	0.15-0.25	3	kombinovat s Dithane
	Supresivit	1-2g/m ²	(21)	
	Captan 50 WP	0,3	(35)	strupovitost, skvrnitost
	Maxim XL 035	1l/t	-	jen moření semen
	Merpan 50 WP	0,3-0,45	(35)	strupovitost
	Cruiser OSR	15l/t	-	jen moření semen
	Novozir MN 80	0,2-0,3	21	skvrnitost, plísňě
	Rovral Flo	0,2	14	monilie
	Sumilex 50 WP	1,5 kg/ha	-	hlíženka, pruhovitost
	Vitawax 2000	2-3 l/t	-	jen moření semen
	Fundazol 50 WP	0,06	7	plíseň šedá
Pravé plísňě, rzi a skvrnitost	Delan 700 WDG	0,1	5(21)	Oomycetes
Plíseň šedá (<i>Botrytis cinerea</i>), skládkové choroby (<i>Gloeosporium</i> , <i>Penicillium</i> , <i>Phytophthora cactorum</i> , atp.).	Euparen Multi	0,15-0,2	3 (12)	účinný i proti sviluškám
	Mythos 30	0,15-0,25	5(28)	skvrnitost, strupovitost
	Ronilan WG	0,1	(14)	
	Teldor 500 SC	1,5l/ha	3(14)	moniliové hniloby
Phycomycetes (<i>Peronospora</i> , <i>Pseudoperonospora</i> , <i>Plasmopara</i> , <i>Phytophthora</i> , <i>Pythium</i> , <i>Bremia</i>), <i>Phytophthora</i> , Oomycetes	Aliette 80 WP	0,2	3(14)	širokospektrální
	Acrobat MZ	0,25	2(21)	pravé plísňě, okurková p.
Padlí, skvrnitosti, rzi, plísňě	Ortiva	1l/ha	14(28)	
	Hattrick	0,2	28	zejména pravé plísňě
Plísňě	Curzate M	2 kg/ha	7(21)	
Plísňě, rzi, skvrnitost, černě,	Dithane M 45	0,2	14 (21)	sněť, antraknóza
	Discus	0,2	35	
	Domark 10 EC	0,4 l/ha	14	
Padlí, rzi, skvrnitost	Charisma	1,5 l/ha	42	
	Baycor 25 WP	0,2	35	
	Duett	1,5 l/ha	42	
	Score 250 EC	0,02	14(49)	strupovitost
	Caramba	1,5 l/ha	42	
	Corbel	1 l/ha	42	
	Strupovitost	Chorus 75 WG		28
Hlíženka (<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>)	Contrans WG	2 kg/ha	-	

(další informace o postřicích viz Ostník 350/2006)

Roman Štarha

Vzpomínka na Emila Zavadila

(24.5.1907 - 25.6.1986)

Rok 2007 uplynul, aniž bychom si vzpomněli na některá důležitá výročí spojená s našim kaktusářským Klubem. Nikdo si nevzpomenul na pana Emila Zavadila, který byl jeden z hlavních organizátorů a zakladatelů našeho Kroužku kaktusářů v Ostravě a v roce 2007 by oslavil 100 narozeniny. Díky jemu náš Klub kaktusářů existuje letos už 54 rokem. Emil Zavadil pocházel z Lipníku nad Bečvou, vyučil se ve Vídni a nakonec pracoval v Ostravě jako technický úředník, který se vyznačoval přesností a odpovědností. Byl člověk s mnoha zájmy, jeho bohatý život naplňovaly různé koníčky jako klasická hudba, filatelie, fotografování, radioamatérství a kaktusářství. Všechny koníčky dělal velmi důsledně a navíc byl dobrý organizátor, který dovedl strhnout na svou stranu stejně postižené lidi. S několika nadšenci založil v Ostravě roku 1954 Kroužek kaktusářů a stal se jeho prvním předsedou. Propagoval kaktusářství v celém kraji a podílel se na založení mnoha nových kroužků. Velký kus práce odvedl při vzniku jednotné koordinační komise, vydávání Věstníku i při organizování prvých sjezdů.

Emil Zavadil byl velmi agilním členem celostátního Koordinačního výboru a jejím místopředsedou. Zasloužil se o vznik samostatné organizace Svazu českých kaktusářů. Řadu let zastával předsednické a další funkce v mateřské ostravské, později porubské organizaci kaktusářů. Výčet akcí, o něž se zasloužil je velmi rozsáhlý. Připomínáme alespoň celostátní akci semen, vydání Giblovy „Kreslené školy výsevů a roubování“, čtyř ve své době velmi žádaných Adresářů pěstitelů kaktusů v ČSR, velký podíl měl na vzniku jedinečného, ostravského Jubilejního sborníku. V roce 1958 organizoval IV. celostátní sjezd kaktusářů v Ostravě.

Po založení kroužku kaktusářů v Ostravě naši členové často navštěvovali okolní sbírky, na fotografii jsou u pana Jana Šuby v Týnečku u Olomouce (sedící) v létě roku 1956. V únoru 1957 zde byli ještě jednou, bohužel už jen na pohřeb pana Šuby, zleva: př. Herbert Janota z Kozmic, Jelínek z Hranic, Emil Zavadil a Zdeněk Adam z Ostravy.

Památný se stal jubilejní X. sjezd kaktusářů v Ostravě roku 1968, jak nádherným prostředím v DK VŽKG, odbornou náplní nebo účastí více než 800 kaktusářů ze sedmi států. Při této příležitosti proběhla největší výstava kaktusů v Ostravě, uskutečněná ve skleníku na výstavišti Černá louka, kde ji shlédly během měsíce desetitisíce návštěvníků. Za jeho dlouholeté zásluhy byl v ostravské ZO zvolen prvním Čestným členem a v porubské ZO Čestným předsedou. Slávu českého kaktusářství šířil nejen ve své vlasti, ale i v Evropě při návštěvách sjezdů, výstav nebo jako lektor na pozvání kaktusářů v NDR, NSR, Rakousku, Švýcarsku, Holandsku a dalších zemích. Osobně se znal s řadou našich i zahraničních odborníků jako Uhlig, Köhres, Boszing, Buining, Theunissen, Konder, Kobiesz, Ciplakov, Viedt, Andereaie a mnoho dalších. Často jezdil do Heidelbergu, kde měl příbuznou rodinu a při této příležitosti navštěvoval tamější Botanickou zahradu. V roce 2007 by se Emil Zavadil dožil 100 let, pro ostravské kaktusáře odvedl jako skvělý organizátor hodně práce a zapsal se tak do dějin ostravského a vlastně do celého čs. kaktusářství nesmazatelným písmem.

KL

Z naší činnosti

Prakticky už několik let jsme neměli přednášku, známou dříve jako „vlastní dia“. Je to tím, že se prakticky na diáky přestalo fotit a přešlo se na novou technologii digitální fotografie. Diapozitivy se staly drahou záležitostí, špatně se skladují i když

kvalita snímku je podstatně lepší. Z druhé strany fotografování digitálními fotoaparáty je jednodušší, obrázky jsou ostřejší, ale hlavně se dají uložit někde v PC nebo na CD, navíc špatné snímky se dají vymazat. Ceny těchto „digitálů“ dnes klesly na přiměřené cenu a kaktusáři je začali používat na dokumentaci svých kaktusů. Proto jsme znovu zavedli přednášku s podobným názvem „vlastní digi“. Ještě loni při průzkumu mezi členy, nabízel své digi obrázky jen pan Kovalský, ke konci roku se přihlásilo už pět členů. To byl impuls, abychom opět zavedli ukázkou snímků z vlastních zdrojů. A vyplatilo se. Na schůzce dne 7.1.2008 se představilo hned několik členů a na některé se ani z časových důvodů nedostalo. Domluvili jsme se, že se k tomuto tématu ještě jednou vrátíme na podzim, to už budou i další nové snímky. Tentokrát se představili: Král – vzpomínka na pana Lukašíka, Kovalský – své kaktusy, orchideje, lilie na zahrádce a na výstavě v Hlučíně, Ing. Vích – obrázky z Chrudimi a pár kvetoucích kaktusů ze své sbírky, Lichý - pohled do své sbírky (ariokarpusy, pediokaktusy echinocereusy, mamilárie a další), Potyka přinesl obrázky – pohled do sbírky očima Arnošta Masného (sklerokaktusy, pediokaktusy, echinocereusy, lofofory, ariokarpusy atd.) formou prezentace, kterou připravil pro německé kaktusáře. Viděli jsme v rychlém sledu opravdu hodně pěkných obrázků, ale i snímky, které byly rozmazané. Fotografování digitálem je trochu odlišné od klasického fotoaparátu. Nejvýhodnější je focení kaktusů ze stativu, avšak ne každý sebou nosí všude stativ. Většina kaktusářů využívá jednodušší automatické nastavení i když se dá nastavit ruční ovládání. Digital fotí s mírným zpožděním, tak se nesmí nikam spěchat. Po zmáčknutí tlačítka do půlky se zaostří obraz (lze odzkoušet zaostření i několikrát), teprve po zaostření necuknout fotoaparátem, ale pomalu dotlačit tlačítko, podobně jako když mačkáte spoušť u střelby z pistole. Je ještě hodně dalších figlů ohledně světla atd., ale o tom až někdy příště. Většina ukázaných kaktusů byla v květu, takže přednáška se velice líbila, navíc se můžete podívat co naši kaktusáři ve sbírkách pěstují. Někdo se specializuje na Jižní Ameriku, jiný na Severní, někdo pěstuje kaktusy, které se mu líbí, ať si rostou kde chtějí. Proto jsme viděli pestrou směs rostlin z celé Ameriky, avšak tentokrát převládaly rostliny ze severu. Po mnoha cestopisných přednáškách v poslední době, bylo promítání „vlastních digi“ příjemné zpestření, které bude třeba příležitostně zopakovat. Na závěr večera bylo mezi přítomné slosováno několik rostlin, které věnovat pan Lichý. Děkujeme.

Seznam členů KKO

Už pár let jsme v Ostníku neuvedli seznam našich členů. Po sloučení Klubů by se měl počet členů zákonitě zvýšit, ale po sečtení osob, kteří zaplatili do konce roku 2007 členské příspěvky jsme zjistili, že máme stále 70 členů. Během posledních let opustilo naše řady několik dlouholetých členů, jenom letos jsme ztratili Jaromíra Vaitra z Martinova, který byl dlouholetým členem porubského Klubu a v závěru roku odešel známý gymnofil Emil Lukašík. K 1. lednu 2005 Klub čítal 62 členů, k 1. lednu 2007 Klub čítal 67 členů a letos k 1. lednu 2008 i přes uvedené ztráty má Klub 70 členů, kteří zaplatili členské příspěvky. Přesto je pár stálých členů, kteří příspěvky zapomněli zaplatit. Jedná se minimálně kolem 10 členů, kteří dokonce chodí na naše přednášky. Dále víc než desítka přespolních kaktusářů z jiných klubů odebírá náš Ostník bez placení členských příspěvků. Požádal jsem pokladníka, aby sepsal

seznam všech členů, kteří zaplatili členské příspěvky k 1. lednu 2008 a zde je výsledek. Zapomnětlivci mohou příspěvky doplatit pokladníkovi ještě začátkem nového roku.

K 1.1.2008 zaplatilo i s čestnými členy členský příspěvek 70 členů:

Adamčík Petr, Achrer Josef, Bárta Jaroslav, Bunček Lumír, Čečotka Alois, Dědoch Jaroslav, Dolenský Petr, Doubrava Jaroslav, Dubielecká Božena, Dřímál Miroslav, Frgál Petr, Glac Milan, Grym Rudolf, Halfar Miroslav, Havlík Jiří, Chorobík Josef, Janus Radomír, Jandera Miloš, Klouda Pavel, Kovalský Jaroslav, Král Lumír, Kubita Oldřich, Kučera Josef, Kudrýs Karel, Kunčar Svatopluk, Litner Josef, Lišková Markéta, Macura Josef, Maděříč David, Majkus Rudolf, Malík Jaroslav, Martiník Josef, Miketa Jan, Meloun Karel, Musálek Stanislav, Novotný Jiří, Ostravský Ota, Orszulík Kristýn, Ožana Milan, Plesník Vladimír, Polášek Milan, Polášková Miloslava, Pospíšil Jindřich, Poratzký Miloš, Potyka Otakar st., Potyka Otakar ml., Prusek Martin, Skoumal Vladimír, Spál Jan, Soukup Vlastimil, Schlesinger Zdeněk, Stejskal Jaroslav, Sehnalová Helena, Špačková Lenka, Štarha Roman, Šťastný Jan, Švidrnoch Martin, Tureček Tomáš, Tůma Milan, Úředníček František, Válek Pavel, Vilášek Miroslav, Vích Jaroslav, Vavrouch Jaromír, Vrábel Rudolf, Vančo Jan, Wilk Jaroslav, Zapletal Ivo, Zdrálek Václav, Žyla Vladislav.

Naši jubilanti

Roky letí jako voda, abychom slavili různá jubilea. V únoru oslaví krásné jubileum 75 let, náš dlouholetý člen pan **Jan Spál**. Já jsem poznal př. Spála prakticky už v době, kdy jsem začal chodit mezi ostravské kaktusáře. Už tenkrát chodíval pravidelně na všechny naše schůzky a zúčastňoval se všech kaktusářských akcí, prakticky jej můžeme vidět na přednáškách dodnes. Nadšeného kaktusáře nezdolala ani ztráta sbírky při povodních v roce 1997 a hned ji znovu zkulturnil. Přejeme našemu jubilantovi, aby mu pěstování kaktusů i nadále dělalo radost a potěšení, aby mu kytičky bohatě kvetly pestrou paletou barev.

Jan Spál při losování tomboly na „Mikulášské“ schůzce

Novoroční schůzka 2008

Nejenom mně, ale všem přítomným se velice líbila letošní lednová „Novoroční“ schůze. Co na ní bylo tak výjimečného ? Hned dvě zvláštnosti: nádherné snímky většinou kvetoucích kaktusů a navíc ze sbírek tří našich členů ! Jak milá a příjemná změna obvyklého programu, jak přesvědčivý důkaz o mistrovství našich pěstitelů. Nedalo mi to a musel jsem si pomocí starších čísel Ostníku udělat aspoň orientační přehled, kolik takových přednášek jsme měli v posledních pěti letech:

	2003	2004	2005	2006	2007
Cestopisné	4	4	6	6	8
Cizí sbírky	4	1	2	1	0
Naše sbírky kaktusů	1	4	1	3	1
Naše sbírky sukulentů	1	1	1	0	1
	10	10	10	10	10

Z přehledu je nad slunce jasné, že obrázky kaktusů z našich sbírek jsou popelkou mezi tématy našich přednášek. Nechci se nijak dotknout obětavých cestovatelů, kteří s velkými výlohami a námahou jedou do krajín kaktusům domácích, kteří riskují zdraví i majetek a pořizují dokumentární fotografie na nalezištích kaktusů. Ale ruku na srdce, snímek rostliny na nalezišti má sice hodnotu dokumentu, ale zpravidla rostlinu nepředstaví v kráse, jakou nabude při správném pěstování ve sbírce. Zřídka se poštěstí přijít na naleziště v ten pravý čas, kdy je dost světla, kdy je dost času na výběr místa, optimálního záběru pro dokumentární snímek, kdy je kytka v plné kondici a květu... To všechno je však možné, i když někdy obtížné, při fotografování rostlin ve sbírce doma. Jistě se najdou lidé, kteří budou tvrdit, že snímek přímo z naleziště poskytuje tu pravou, ničím nezkreslenou podobu kytěk. Mají pravdu, ale v každém kaktusáři je také kus milovníka krásy a nad snímky bezvadně rostlých a vytrněných kaktusů s nádhernými květy prožívá kus blaha.

Je velký rozdíl mezi dřívějšími a dnešními snímky rostlin. Barevné diapozitivy, představující ještě nedávno vrchol dokumentace pozorovaného, dnes nahrazují snímky pořizované digitálními fotoaparáty. Možnost velké hloubky ostroty, dosahovaná nejen vysokým clonovým číslem a bleskem, ale i objektivy s měnitelnou ohniskovou vzdáleností (zoom), se stabilizací obrazu, automatickým, několikabodovým zaostřením a další vymoženosti, usnadňují získání dokonalého obrazu v podobě, kterou lze jednoduše a hlavně nezkresleně promítat pomocí počítače. Výsledkem jsou prvotřídní obrázky.

Byl jsem mile překvapen nejen kvalitou velké většiny snímků, ale také širokým spektrem pěstovaných kaktusů. Mezi nimi byly dnes jen ojediněle vídané snímky mamilárií, navíc druhů mimořádně krásných, choulostivých a proto i vzácných. Nádherné květy echinocereusů, sulkorebucí atd... kdo na přenášece nebyl, má čeho litovat. Doufám, že náš redaktor dopíše do svých zpráv o naší činnosti také jména členů, jejichž pěstitelské umění promítané snímky tak přesvědčivě dokumentovaly. Za sebe musím říci – jsem hrdý na to, že je máme mezi sebou.

MUDr. Vladimír Plesník

Odešla Irena Pomorska

Polští kaktusáři k nám jezdí už dlouhá léta. Již na druhé setkání kaktusářů v Pobeskydí přijela početná delegace z Varšavy, kterou jsem vyzvednul na hlavním nádraží v Ostravě a doprovázel je na místo konání na Palkovických Hůrkách. Od té doby zde jezdí na Pobeskydí každoročně. Za kaktusy do Čech však jezdili ještě předtím a dokonce celým autobusem, kdy jim návštěvy sbírek zprostředkoval Ing. Roszak z Českého Těšína. Mezi nimi bylo i několik nadšených žen – kaktusářek. Jednou z nich byla paní Irena Pomorska, která byla významnou členkou výboru Polskiego Towarzystwa Miłośników Kaktusów (PTMK). Každé setkání s Irenkou byl svátek, přátelská, milá, plná nadšení a informací,

s kterými se ráda podělila. Měla dar slova, které využívala jako profesorka na universitě ve Varšavě, byla významná egyptoložka, pracovala na vykopávkách v Egyptě, ale především byla nadšená kaktusářka. K Česku měla vždy vřelý vztah, neboť kdysi studovala v Praze. Nezapomenutelné byly večerní diskuse při různých setkáních, o tom by mohl vyprávět např. i náš člen Ing. Grym, z kterým jsme organizovali několikrát polským kaktusářům týdenní zájezdy po našich sbírkách. Bohužel na poslední loňské Pobeskydí už Irenka nepřijela, neboť jí to nedovolilo vážné onemocnění. Přesto jsem ji viděl ještě v Chrudimi na Zavírání sezóny, ale to jsem netušil, že je to už naposledy. Začátkem roku přišla smutná zpráva, že dne 9.1.2008 prohrála svůj boj z těžkou nemocí.

Irena Pomorska

ve skleníku u Petra Pavelky

Jedna z mnoha kaktusářských akcí, zleva: Lumír Král, Grzegorz Matuszewski a Irena Pomorska

Už nikdy nepřijede na naše setkání, už nevidíme její milý úsměv a neuslyšíme její příjemný hlas, zůstanou však vzpomínky na milého člověka a kamarádku, která potěšila dobrým slovem. KL

Informace

--- Na schůzce 3. března 2008 bude mít přednášku pan Josef Barčák z Frýdku-Místku, který se zrovna vrátí z cest po Kolumbii a Ekvádoru 2008. Do této oblasti kaktusáři moc nejezdí a proto se můžeme jen těšit.

--- V dubnu (7.4.2008) bude přednášet Ing. Jaromír Chvastek o podzimní cestě po Argentině 2007. Jeho vyprávění přináší vždy skvělý zážitek.

--- Do parlamentu se chystá nová úprava zákona o ochraně rostlin a zvířat, který značně zpřísňuje dosavadní zákony. Samozřejmě se zákon týká i pěstování kaktusů nebo jiných sukulentů. Už na schůzce v prosinci proběhla na toto téma diskuze a pokračovala krátce i v lednu. Chcete-li se seznámit z celým zněním předkládací zprávy, případně zaslat připomínky našim poslancům, podívejte se na internetové stránky: – <http://kirchner.atlasweb.cz>

--- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním diapozitivů a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) po 17. hodině, ve **Stanici přírodovědců v Ostravě-Porubě** (Čkalova ulice, u zimního stadionu). Z provozních důvodů se posouvá začátek schůzky o čtvrt hodinky později, za což se všem omlouváme. Přijďte mezi nás.

--- Internetové stránky Frýdeckého Klubu kaktusářů lze najít na adrese: www.kaktus.kuduk.cz

--- Internetové stránky Pavla Kloudy z Poruby: www.pavko.cz/cz

--- Internetové stránky našeho Klubu: <http://www.gardening.cz/kko>

--- Internetový fotoalbum Lumíra Krále, kde jsou i kaktusy: www.kaktus.rajce.net

--- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: lumir.kral@seznam.cz

Adresy autorů:

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571, nové číslo mobilu 605058070
MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.
Štarha Roman, e-mail: starha@tiscali.cz

Autor fotografie na titulní straně *Echinocereus amoenus*: Jaroslav Kovalský

OBSAH – ÚNOR 2008

Z literatury	18
Z kapsáře starého kaktusáře – 10.	20
Pod Jižním křížem – 10.	21
Fungicidy a výsevy	25
Vzpomínka na Emila Zavadila	26
Z naší činnosti	27
Seznam členů KKO	28
Naši jubilanti	29
Novoroční schůzka 2008	30
Odešla Irena Pomorska	30
Informace	32

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, únor 2008

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723274571, nové 605058070.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, mobil: 724137021.